

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและผลกระทบต่อห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา Applications of Information Technology and Impacts on University Libraries in Songkhla Province

วีระชัย อินทรอนันต์, ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น*, และ อัญญนิชตา รุ่งวิชานีวัฒน์
Weerachai Intaraanan, Chumchit Sea-chan*, and Annitta Rungvichaniwat

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Department of Library and Information Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

*ติดต่อผู้เขียน chumchit.s@psu.ac.th

ส่งบทความ 5 กันยายน 2558 | ตอรับ 18 พฤษภาคม 2559 | เผยแพร่ 18 สิงหาคม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน และเพื่อศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน ผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ และอื่นๆ ของบุคลากรตามตัวแปรจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา อายุการทำงาน ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้คอมพิวเตอร์ ศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในเขตจังหวัดสงขลาทั้งสิ้น จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง มีอายุการทำงาน ระหว่าง 6-10 ปี และระหว่าง 16-20 ปี มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 10 ปีขึ้นไป รับผิดชอบงานบริการสารสนเทศ และมีการใช้งานคอมพิวเตอร์ในทำงานต่อวันระหว่าง 6-8 ชั่วโมง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) ผลกระทบจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและงานธุรการ (บริหารทั่วไป) ของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ได้รับผลกระทบมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ยกเว้นงานจัดซื้อของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจและอื่นๆ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ได้รับผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจมากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ยกเว้นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

คำสำคัญ: สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, ผลกระทบ, ห้องสมุดมหาวิทยาลัย, บรรณารักษ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the general status of applications of information technology in university libraries in Songkhla province 2) to study performance impact, physical and mental impacts on staff classified by age, education degree, major, length of employment, using information technology experience, job responsibility, and number of hours in using computer, after applications information technology. This research studied from all of the population of 120 staff in Songkhla university libraries. The tool of the research was questionnaire. The statistics for analyzing included average, percentage and standard deviation. Information of the population found that mostly were female, age between 25-35, bachelor degree in library science and related disciplines, length of employment between 6-10 years and 16-20 years, more than 10 years using information technology experience, job responsibility in information services, and 6-8 hours in using computer. The research's result of application status of information technology found that the staff who worked in general service section applied information technology the most. The impacts of application information technology for performance found that the staff who worked in purchasing information resources section, information resources service section, journal and newspaper section, information technology section and general service section in Hatyai university affected more than other universities, except information resources analysis section in Rajamangala University of Technology Srivijaya. The physical, mental and other impacts to library staff in Songkhla province of application information technology found that the library staff who worked in Hatyai university affected physical and mental more than other universities, except library staff who worked in Rajamangala University of Technology Srivijaya.

Keywords: application of information technology, impact, university library, librarian

บทนำ

การพัฒนาทางเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญรุดหน้าเป็นอย่างมาก ในทุกๆ กิจกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องอยู่เสมอๆ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานและกิจกรรมในเชิงรุก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการสนับสนุนการบริการตามมาตรฐานห้องสมุด พุทธศักราช 2549 หมวด 7 เรื่องการบริการว่า ห้องสมุดควรมีบริการพื้นฐาน และบริการอื่นๆ ตามความเหมาะสมในรูปแบบที่หลากหลายในการให้บริการ เพื่อให้ผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการบริการอย่างเสมอภาค และเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามความต้องการ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการนำกลยุทธ์การตลาด การประชาสัมพันธ์ มาใช้ในการบริการและกิจกรรมของห้องสมุดเชิงรุก (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2549) ถือเป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนางานห้องสมุดในทุกระดับได้อย่างกว้างขวาง

การนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นปัจจัยในการสนับสนุนการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนาห้องสมุดได้เปลี่ยนไปเป็นการพัฒนาระบบการทำงาน และวิธีการทำงานที่มีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ โดยการใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายและการสื่อสารข้อมูลพื้นฐาน ในการเชื่อมโยงกระบวนการงานโมดูลต่างๆ ให้เกิดเป็นกระบวนการมีความสัมพันธ์ และเป็นระบบเดียวกัน ทำให้การปฏิบัติงานสามารถทำงานประสานกันต่อเนื่องมีความรวดเร็ว ลดความผิดพลาดในการทำงานที่ก้าวไปสู่ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีการพัฒนาหนังสือจากระบบสิ่งพิมพ์ที่เป็นตัวเล่มมาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกกันว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ทำให้เกิดห้องสมุดรูปแบบใหม่ขึ้น อาทิเช่น ห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Library) ซึ่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการดำเนินงานในส่วนต่างๆ เช่น การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามามีใช้ในการดำเนินงานตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อจัดหา วิเคราะห์ทรัพยากร การบอกรับทรัพยากร ตลอดจนงานบริการยืม-คืน และการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการในห้องสมุด ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้รวมไปถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่เข้ามามีใช้ในการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ต่างๆ ระหว่างกันในห้องสมุด หรือระหว่างห้องสมุดกับผู้ให้บริการในหลายๆ ช่องทาง เช่น การสร้างเว็บไซต์ หน้าเฟซบุ๊ก หรือการสนทนาผ่านกระดานสนทนา และสื่ออื่นๆ ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสาร หรือค้นคว้า

ความรู้ได้ตามความต้องการโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา สถานที่ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและตรงกับความต้องการมากที่สุด

เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน ดังนั้น ผู้ใช้จึงควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่เหมาะสมให้มากที่สุด ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อาจจะมีผลกระทบทางด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางด้านบวก เช่น ส่งเสริมความสะดวกสบาย ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการค้นคว้า วิจัย และทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสาร สร้างความบันเทิงในทุกเพศทุกวัย นอกจากนี้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันยังมีราคาถูก ใช้งานง่ายทำให้ผู้ใช้ทั่วไปสามารถเป็นเจ้าของได้ ผลกระทบทางด้านลบจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่ เพิ่มช่องทางการก่ออาชญากรรมลดปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่เป็นระบบและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการใช้งานที่มุ่งเน้นความสะดวกสบาย แม้จะมีการส่งเสริมการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นแต่ผู้ใช้ก็ยังคงไม่ได้พบหรือสัมผัสกับผู้อื่นๆ โดยตรง ถ้าไม่สามารถแบ่งเวลาในการใช้งานได้เหมาะสมยังทำให้ผู้ใช้ขาดการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ และไม่มีความมั่นใจในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เพิ่มความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และทำให้เกิดโรคติดการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดจากภาวะทางจิตของผู้ใช้ที่ไม่สามารถควบคุมการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของตนเองได้ กล่าวคือ เมื่อไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเกิดอาการ หงุดหงิด ย้ำคิดย้ำทำ สมาธิสั้น ซึ่งโรคติดการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีนี้มักพบกับผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและเกมประเภทต่างๆ โดยเรียกชื่อโรคตามลักษณะของเทคโนโลยีที่ผู้ใช้ติด เช่น โรคติดอินเทอร์เน็ต โรคติดเกม เกิดความเจ็บป่วยทางกาย เป็นอาการของผู้ใช้ที่เพิ่มขึ้นกับอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งเกิดจากการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเวลานานเกินไป ขาดการทำกิจกรรมอื่นๆ หรือการออกกำลังกายที่เหมาะสม อาการเจ็บป่วยที่พบบ่อย คือ อาการทางเส้นเอ็นและข้อมือ เกิดจากการใช้บริเวณข้อมือและนิ้วมากเกินไป อาการทางสายตา เกิดจากจอภาพที่มีคลื่นความถี่และแสงทำให้มีผลเสียต่อสายตาของผู้ใช้คอมพิวเตอร์

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในจังหวัดสงขลา จึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการดำเนินงานและการบริการอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย

จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและผลกระทบต่อห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อนำผลศึกษามาพัฒนาการให้บริการของห้องสมุด และเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงาน
2. ศึกษาผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาตามเพศ อายุ อายุการทำงาน วุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์ของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ต่อร่างกายและจิตใจของบุคลากรห้องสมุดตามเพศ อายุ อายุการทำงาน วุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์ของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีความแตกต่างกันตามตัวแปรอายุ วุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา อายุการทำงาน ประสบการณ์การ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์

2. ผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคลากรห้องสมุด จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด มีความแตกต่างกันตามตัวแปร อายุ อายุการทำงาน ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์

คำถามการวิจัย

1. สภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานเพียงใด
3. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามตัวแปรหรือไม่ อย่างไร
4. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดได้รับผลกระทบต่อสภาพร่างกาย และจิตใจตามตัวแปรหรือไม่ อย่างไร

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดสงขลา จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย การวิจัยนี้จึงศึกษาจากประชากรทั้งหมด 120 คน (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในเขตจังหวัดสงขลา	จำนวนบุคลากร
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา	11
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	22
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	25
สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	55
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	7
รวม	120

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุด ผลกระทบจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและผลกระทบด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านอื่นๆ ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและผลกระทบต่อบุคลากรห้องสมุด มหาวิทยาลัย จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปทดสอบเพื่อหาความเชื่อถือได้ (Try out) กับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 10 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลที่ห้องสมุดทั้ง 5 มหาวิทยาลัยด้วยตนเอง โดยมีหนังสือรับรองและขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ระดับสภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน และระดับผลกระทบในการปฏิบัติงาน ผลกระทบด้านร่างกายหรือจิตใจต่อผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับผลกระทบในการปฏิบัติงาน ผลกระทบด้านร่างกาย และจิตใจของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 87 คน (ร้อยละ 72.50) มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 48 คน (ร้อยละ 40) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 91 คน (ร้อยละ 75.83) สาขาบรรณารักษศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 61 คน (ร้อยละ 50.80) ส่วนใหญ่มีอายุในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี และระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 28 คนเท่ากัน (ร้อยละ 23.33 เท่ากัน) มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 93 คน (ร้อยละ 77.50) ส่วนใหญ่รับผิดชอบงานบริการสารสนเทศจำนวน 46 คน (ร้อยละ 38.33) มีการใช้งานคอมพิวเตอร์ในที่ทำงานต่อวันระหว่าง 6-8 ชั่วโมงจำนวน 65 คน (ร้อยละ 54.20)

2. สภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน ผลกระทบในการปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด

ตารางที่ 2 สภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาโดยภาพรวม

สภาพการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานห้องสมุด	ระดับการใช้ (N=120)		แปลผล
	μ	σ	
งานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	3.93	0.73	มาก
งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	4.00	1.01	มาก
งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ	3.97	0.73	มาก
งานวารสารและหนังสือพิมพ์	3.74	0.89	มาก
งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.62	มาก
งานธุรการ (บริหารงานทั่วไป)	4.21	0.64	มาก

การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และผลกระทบในการปฏิบัติงานทั้งด้านร่างกาย จิตใจของผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา พบว่า

2.1 สภาพทั่วไปในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานแต่ละด้านในห้องสมุด เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป)

นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\mu=4.21$) มากกว่างานด้านอื่นๆ รองลงมาคือ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.11$) งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ($\mu=4.00$) งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ ($\mu=3.97$) งานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ($\mu=3.93$) งานวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\mu=3.74$) ตามลำดับ (ดูตารางที่ 2)

2.2 เปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามงานที่รับผิดชอบ พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกห้องสมุดมีสภาพการใช้แตกต่างกันอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายมหาวิทยาลัย พบว่า บุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกงานอยู่ในระดับมาก ในทุกมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน แต่ในงานวารสารและหนังสือพิมพ์ บุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.31$) แตกต่างจากผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในจังหวัดสงขลา

2.3 เปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ตามอายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา อายุการทำงาน ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ ดังนี้

2.3.1 อายุ การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุโดยภาพรวม พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากในทุกระดับอายุไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในด้านพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในงานบริการทรัพยากรสารสนเทศ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ และงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับผลกระทบไม่แตกต่างกันในระดับมาก ส่วนงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป ได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง ได้รับผลกระทบแตกต่างกับบุคลากรที่มีระดับอายุอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบระดับมาก

2.3.2 ระดับการศึกษา การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวม พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากในทุกระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในด้านพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) ได้รับผลกระทบไม่แตกต่างกันในระดับมาก ส่วนงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาโทได้รับผลกระทบมากที่สุด และงานวารสารและหนังสือพิมพ์ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาเอกได้รับผลกระทบแตกต่างกับบุคลากรที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบระดับมาก

2.3.3 สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากในทุกสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3.4 อายุการทำงาน การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุการทำงานในภาพรวมแตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีอายุการทำงาน 11-15 ปี ได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ที่มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก แต่ถ้าพิจารณาในด้านพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีอายุการทำงานต่างกันได้รับผลกระทบระดับมากไม่แตกต่างกัน

2.3.5 ประสบการณ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากในทุกระดับประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในด้านพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) ที่มีประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่ำกว่า 3 ปี ได้รับผลกระทบระดับมากที่สุด

2.3.6 งานที่รับผิดชอบ การเปรียบเทียบผลกระทบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามงานที่รับผิดชอบในภาพรวม พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากในทุกงานที่รับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาในด้านพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) ได้รับผลกระทบไม่แตกต่างกันในระดับมากที่สุดในงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ และงานวารสารและหนังสือพิมพ์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานช่วยค้นคว้า มีผลกระทบระดับปานกลาง ยกเว้นงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานธุรการ (บริหารงานทั่วไป) ได้รับผลกระทบระดับมาก

2.4 เปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย และจิตใจของบุคลากรห้องสมุดตามอายุ อายุการทำงาน ประสบการณ์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์

2.4.1 อายุ การเปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุโดยภาพรวม

อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านร่างกายบุคลากรที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ถ้าพิจารณารายด้านด้านจิตใจและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่างกายมีความแตกต่างกัน โดยบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 25 ปี 25-35 ปี และ 36-45 ปี ได้รับผลกระทบในระดับมาก แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ในระดับปานกลาง

2.4.2 อายุการทำงาน การเปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มีอายุการทำงาน 16-20 ปี ได้รับผลกระทบน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ถ้าพิจารณารายด้าน ด้านจิตใจและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่างกายบุคลากรที่มีอายุการทำงาน 11-15 ปี และ 16-20 ปี ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในระดับปานกลาง

2.4.3 ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่ำกว่า 3 ปี ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ถ้าพิจารณารายด้านด้านจิตใจและด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่างกายบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีต่ำกว่า 3 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไปได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในระดับมาก

2.4.4 งานที่รับผิดชอบ การเปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามงานที่รับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยบุคลากรที่รับผิดชอบงานในแต่ละด้าน ได้รับผลกระทบเท่ากันทุกกลุ่ม แต่ถ้าพิจารณารายด้าน ด้านจิตใจไม่แตกต่างกัน ด้านอื่นๆ บุคลากรที่รับผิดชอบงานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้รับผลกระทบน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ในระดับน้อย ส่วนด้านร่างกายบุคลากรที่รับผิดชอบงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ บริการทรัพยากรสารสนเทศ และงานธุรการได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ในระดับมาก

2.4.5 จำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์ การเปรียบเทียบผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จำแนกตามจำนวนชั่วโมงในการใช้คอมพิวเตอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ถ้าพิจารณารายด้าน ด้านจิตใจและด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านร่างกาย พบว่า บุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนชั่วโมงในการใช้คอมพิวเตอร์ 3-5 ชั่วโมง และ 6-8 ชั่วโมง ได้รับผลกระทบด้านร่างกายแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ในระดับมาก และไม่มีบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนชั่วโมงในการใช้คอมพิวเตอร์ต่ำกว่า 3-5 ชั่วโมงเลย

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐานผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ตามจำนวนชั่วโมงในการใช้คอมพิวเตอร์

ผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ และอื่นๆ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ตามจำนวนชั่วโมงในการใช้คอมพิวเตอร์													
ผลกระทบ ในแต่ละด้าน	ต่ำกว่า 2 ชม.			3-5 ชม.			6-8 ชม.			8 ชม. -ขึ้นไป			ผลการเปรียบเทียบ
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	
ร่างกาย	0.00	0.00	-	3.65	1.13	มาก	3.51	0.83	มาก	3.80	0.76	มาก	แตกต่าง
จิตใจ	0.00	0.00	-	2.96	1.12	ปานกลาง	2.72	0.86	ปานกลาง	2.75	0.16	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง
อื่นๆ	0.00	0.00	-	3.08	1.16	ปานกลาง	2.86	0.84	ปานกลาง	2.79	1.15	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง
รวม	-	-	-	3.23	1.13	ปานกลาง	3.03	0.84	ปานกลาง	3.11	0.99	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง

การอภิปรายผล

สภาพทั่วไปในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านในห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เปรมฤดี ศรีเงิน (2540) พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความต้องการที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการห้องสมุด และ วิภา จาริวงศ์ไพบูลย์ (2540) พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีเจตคติที่ดีและเห็นด้วยต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในห้องสมุด โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาในงานห้องสมุด ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะห้องสมุดระดับมหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาสภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในปฏิบัติงานในแต่ละด้าน พบว่า งานธุรการ (บริหารทั่วไป) มีนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานบริการทรัพยากรสารสนเทศ งานจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ สอดคล้องกับ ประไพพรรณ จารุทวี, สุกัญญา มุกฏอรฤติ, จุริรัตน์ ผ่องแผ้ว, ภารดี รัตนอุดม, และ ชูมาน ธีรกิจ (2541) พบว่า การใช้เทคโนโลยีห้องสมุดโดยเลือกใช้ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป ระบบบูรณาการใช้โมดูลสำหรับระบบการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือ ระบบยืม-คืน และระบบงานจัดหา และ สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง (2543) ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ งานบริการสารสนเทศ รองลงมาคืองานบริหาร งานบริการจ่าย-รับ งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ ส่วนงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมีห้องสมุดเฉพาะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์/เครือข่ายคอมพิวเตอร์ รองลงมาคือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและโปรแกรมประมวลผลคำความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในห้องสมุด พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การพิมพ์เอกสารถูกต้อง รวดเร็ว สวยงามและสามารถแก้ไขได้ง่ายช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นลง ลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน และงานที่เป็นเอกสาร นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยให้บรรณารักษ์ให้บริการแก่ผู้ใช้ได้รวดเร็วขึ้นอีกด้วย

เมื่อพิจารณาสภาพทั่วไปในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้ง 6 งาน มีสภาพการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จึงสามารถสรุปได้ว่า บุคลากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลาเห็นด้วยกับการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามี

ในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้งานที่ปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการเปรียบเทียบผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานห้องสมุดด้วยตัวแปรระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา อายุการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน และงานที่รับผิดชอบ ผลการเปรียบเทียบสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานห้องสมุดโดยรวมต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จำแนกตามตัวแปรอายุการทำงาน และประสบการณ์การทำงาน

ผลการเปรียบเทียบผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีในการปฏิบัติงานห้องสมุดโดยรวมต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ดนัย หวังบุญชัย (2538) พบว่า เพศและอายุการทำงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการยอมรับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Palmini (1994) ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีอายุมากจะปรับตัวเข้ากับการทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ได้ยากกว่าผู้ที่มีอายุการทำงานน้อย หรือสรุปได้ว่าผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นระยะเวลานานจะมีการปรับตัวให้เข้ากับการทำงานในระบบใหม่ได้ยากกว่า สอดคล้องกับ Koochang (1986) พบว่า ประสบการณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความวิตกกังวล ความชอบและไม่ชอบคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ก่อนจะนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีควรมีการจัดฝึกอบรมก่อน เพื่อสร้างประสบการณ์ให้เกิดความเคยชิน และในงานวิจัยของ เดือนเพ็ญ วงษาทอง (2544) พบว่า ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกันตามขนาดของห้องสมุด ระดับการศึกษา อายุ แต่มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับ ประสบ สุระพินิจ (2543) ซึ่งพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน โดยพบว่าบุคลากรผู้มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป มีปัญหาการใช้ซอฟต์แวร์น้อยกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี

จำแนกตามตัวแปรงานที่รับผิดชอบ

ผลการเปรียบเทียบผลกระทบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดโดยรวมต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้สอดคล้องกับ จิราภรณ์ กรอบกระจก (2540) ที่พบว่า บรรณารักษ์ในห้องสมุดที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานบริการตอบคำถามในระดับมาก มีระดับเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานสูงกว่าบรรณารักษ์ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริการตอบคำถามในระดับน้อย สอดคล้องกับ ประภาพร จงสมจิตต์ (2544) พบว่า บทบาทของบรรณารักษ์วิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการยังคงมีบทบาทหน้าที่หลักในการวิเคราะห์เลขหมู่ สำหรับผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน พบว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุวดี สุขอนันต์ (2545) ซึ่งพบว่า การใช้โปรแกรมงานจัดซื้อจัดหาของระบบห้องสมุดอัตโนมัติในหอสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปัญหาและอุปสรรคของการใช้โปรแกรมงานจัดซื้อจัดหาของระบบห้องสมุดอัตโนมัติในหอสมุดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากสามารถลดขั้นตอนและประหยัดเวลาในการทำงานของบรรณารักษ์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา จากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ต่อผลที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดด้วยตัวแปรอายุ อายุการทำงาน ประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ งานที่รับผิดชอบ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งผลการเปรียบเทียบ ผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ต่อผลที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดโดยรวมต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ สินีนาฏ สมบูรณ์อ่อน (2534) พบว่า บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์ จะมีจิตกังวลเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์น้อย สอดคล้องกับ Koochang (1986) ที่ว่าคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความวิตกกังวล ความชอบและไม่ชอบคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ก่อนจะนำคอมพิวเตอร์เข้าใช้ควรมีการ

จัดฝึกอบรมก่อน เพื่อสร้างประสบการณ์ให้เกิดความเคยชิน ซึ่งสอดคล้องกับ สินีนาฏ สมบูรณ์อ่อน (2534) พบว่า จิตกังวลเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานด้านเทคนิคและบริการ โดยบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้าน จะมีจิตกังวลต่ำกว่าบรรณารักษ์ที่ทำงานด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Dakshinamurti (1985) พบว่า บุคลากรห้องสมุดมีความวิตกกังวลในเรื่องผลกระทบของคอมพิวเตอร์ต่อสุขภาพร่างกาย กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับสายตา ร้อยละ 40 รองลงมาคือ การปวดหลังและปวดศีรษะ สำหรับผลกระทบต่อจิตเจ้านั้น พบว่า บุคลากรห้องสมุดรู้สึกว่าการทำงานที่หน้าจอคอมพิวเตอร์หนักและนานเกินไป ทำให้ร่างกายเหนื่อยล้า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลน้อยลง เกิดความไม่มั่นคงในการทำงาน และอาจเกิดการสูญเสียตำแหน่งงาน แต่บุคลากรรู้สึกพึงพอใจในระบบอัตโนมัติ เนื่องจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติช่วยให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดภาระงานและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ต่อผลที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างกัน ส่วนบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา ที่ใช้คอมพิวเตอร์ปฏิบัติงานในแต่ละวันต่ำกว่า 2 ชั่วโมงนั้นไม่ได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานนั้นไม่จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน เช่น ไม่ต้องนั่งปฏิบัติงานหรือใช้คอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน จึงไม่ส่งผลให้เกิดอาการเมื่อยล้าหรือปัญหาในการปวดศีรษะ ปวดตา เนื่องจากใช้เวลาในการปฏิบัติงานน้อย จึงยังไม่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา

1.1 ควรส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้มีการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.2 ห้องสมุดควรพัฒนาอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีความเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาถึงการปรับตัวของบรรณารักษ์เมื่อมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุด

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดที่มี
ขนาดแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ กรอบกระจก. (2540). สภาพการให้บริการและเจตคติต่อ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์
ฝ่ายบริการตอบคำถามในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ.
ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดนัย หวังบุญชัย. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจและ
สร้างความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของ
หนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนเพ็ญ วงษาทอง. (2544). ความต้องการพัฒนาความรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชน
สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประไพพรรณ จารุทวี, สุภัฏญา มกุฏอรุณี, จุรีรัตน์ ผ่องแผ้ว,
ภาวดี รัตนอุดม, และ ชูมาน ถิรกิจ. (2541). รายงาน
การวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ในงานบริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศ
อาเซียน. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประภาพร จงสมจิตต์. (2544). บทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของ
บรรณารักษ์วิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประสพ สุระพินิจ. (2543). สภาพการใช้และปัญหาการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดหนังสือพิมพ์
ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เปรมฤดี ศรีเงิน. (2540). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด
วิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิภา จาริวงศ์ไพบูลย์. (2540). เจตคติของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ:
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2549). มาตรฐานห้องสมุด
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย.
- สินีนากู สมบูรณ์อ่อนก. (2534). จิตกัณฑ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของ
บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร-
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิลักษณ์ พัดเพ็ง. (2543). ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุด
เฉพาะต่อผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้
ความสามารถของบรรณารักษ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุวดี สุขอนันต์. (2545). การใช้โปรแกรมงานจัดซื้อจัดหาของ
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในแพคในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Dakshinamurti, G. (1985). Automation's effect on library
personal. *Canadian Library Journal*, 40(12), 343-351.
- Koohang, A. A. (1986). Effects of age, gender, college status
and computer experience on attitudes toward
Library Computer System (LCS). *Library &
Information Science Research*, 8(6), 349-355.
- Palmini, C. C. (1994). The impact of computerization on
library support staff: A study of support staff in
Academic Libraries in Wisconsin. *College and
Research Libraries*, 55(3), 119-127.